EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 27.9.2021.
COM(2021) 608 final

2021/0309 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Rumunjske

{SWD(2021) 276 final}

2021/0309 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Rumunjske

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost[1], a posebno njezin članak 20.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Pandemija bolesti COVID-19 narušila je gospodarstvo Rumunjske. Bruto domaći proizvod po stanovniku (BDP po stanovniku) Rumunjske u 2019. iznosio je 36,8 % prosjeka Unije. Prema Komisijinoj ljetnoj prognozi 2021., realni BDP Rumunjske u 2020. pao je samo za 3,9 % i očekuje se da će se u 2020. i 2021. kumulativno povećati za 3,3 %. Dugoročni problemi koji utječu na srednjoročnu gospodarsku uspješnost uključuju rizike koji proizlaze iz pogoršanja tekućeg računa i gubitka konkurentnosti, što bi se moglo negativno odraziti na uspješnost, te rastući državni dug. Birokracija i nedovoljna sposobnost javnih tijela za pružanje kvalitetnih usluga, uključujući digitalne usluge, negativno utječu na građane i poduzeća, osobito mala i srednja poduzeća (MSP-ove), dok je provedba velikih reformi i javnih ulaganja snažno povezana s poboljšanjem upravljanja. Istodobno, visoke stope rizika od siromaštva i socijalne isključenosti (među najvišima u EU-u) negativno utječu na potencijalnu proizvodnju te održiv i uključiv rast.

(2) Vijeće je 9. srpnja 2019. i 20. srpnja 2020. Rumunjskoj uputilo preporuke u kontekstu europskog semestra. Konkretno, Vijeće je Rumunjskoj preporučilo da poduzme sve potrebne mjere za djelotvoran odgovor na pandemiju, održavanje gospodarstva i potporu oporavku koji će uslijediti te provođenje fiskalnih politika kako bi se stalo na kraj prekomjernom deficitu. Kad je riječ o javnim financijama, Vijeće je preporučilo jačanje porezne discipline i naplate poreza, osiguravanje održivosti javnog mirovinskog sustava i dugoročne održivosti mirovinskih fondova u drugom stupu sveobuhvatnim strukturnim reformama te izbjegavanje provedbe trajnih mjera kojima bi se ugrozila fiskalna održivost. Nadalje, Vijeće je preporučilo jačanje otpornosti zdravstvenog sustava, među ostalim u području zdravstvenih radnika i medicinskih proizvoda, te poboljšanje pristupa zdravstvenoj skrbi i njezine troškovne učinkovitosti, među ostalim prelaskom na izvanbolničku skrb. Posebno relevantne za socijalne

[1] SL L 57, 18.2.2021., str. 17.–75.

izazove bile su preporuke za poboljšanje kvalitete i uključivosti obrazovanja, posebno za Rome i druge skupine u nepovoljnom položaju, poboljšanje vještina povećanjem relevantnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te visokog obrazovanja za tržište rada, povećanje obuhvata i kvalitete socijalnih usluga i dovršetak reforme minimalnog dohotka za uključivanje, kao i za osiguravanje objektivnog utvrđivanje minimalne plaće, u skladu s otvaranjem radnih mjesta i konkurentnošću. Osim toga, Vijeće je Rumunjskoj preporučilo da osigura odgovarajuću nadoknadu dohotka te proširiti mjere socijalne zaštite i dostupnost osnovnih usluga za sve građane. Rumunjskoj je kao odgovor na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19 preporučeno da ublaži učinak krize na zapošljavanje pružanjem fleksibilnih radnih uvjeta i poticajnih mjera te da ojača vještine i digitalno učenje te osigura jednak pristup obrazovanju. Nadalje, Rumunjskoj je preporučeno da zaštiti financijsku stabilnost i pouzdanost bankarskog sektora, da osigura potporu za likvidnost gospodarstva u korist poduzeća i kućanstava, osobito malih i srednjih poduzeća i samozaposlenih, te da unaprijed financira razrađene projekte javnih ulaganja i promiče privatna ulaganja radi poticanja gospodarskog oporavka. Preporučeno je da se ulaganja usmjere na zelenu i digitalnu tranziciju, konkretno u područja održivog prometa, infrastrukture digitalnih usluga, čiste i učinkovite proizvodnje i korištenja energije te ekološke infrastrukture, uzimajući u obzir regionalne razlike, među ostalim u rudarskim regijama. Vijeće je preporučilo i poboljšanje kvalitete i učinkovitosti javne uprave i predvidljivosti donošenja odluka, među ostalim odgovarajućim uključivanjem socijalnih partnera, kao i jačanje korporativnog upravljanja poduzećima u državnom vlasništvu. Nakon što je ocijenila napredak u provedbi tih preporuka za Rumunjsku u trenutku dostave plana za oporavak i otpornost, Komisija je zaključila da je postignut znatan napredak u pogledu preporuke za Rumunjsku o zaštiti financijske stabilnosti i pouzdanosti bankarskog sektora i preporuke o hitnom odgovoru fiskalne politike radi učinkovitog odgovora na pandemiju, održanja gospodarstva i potpore oporavku koji je uslijedio. Osim toga, preporuka za održavanje odgovarajuće likvidnosti za MSP-ove i samozaposlene osobe u potpunosti je provedena.

(3) Komisija je 2. lipnja 2021. u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća[2] objavila detaljno preispitivanje za Rumunjsku. Komisija je u svojoj analizi zaključila da u Rumunjskoj postoje makroekonomske neravnoteže, posebno u pogledu rizika gubitaka troškovne konkurentnosti, pogoršanja vanjske pozicije i povećanja deficita tekućeg računa u kontekstu ekspanzivne fiskalne politike i nepredvidljivog poslovnog okruženja.

(4) Rumunjska je 31. svibnja 2021. u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241 Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost. Plan je dostavljen nakon postupka savjetovanja, provedenog u skladu s nacionalnim pravnim okvirom, u suradnji s lokalnim i regionalnim vlastima, socijalnim partnerima, organizacijama civilnog društva, organizacijama mladih i drugim relevantnim dionicima. Nacionalna odgovornost za planove za oporavak i otpornost temelj je njihove uspješne provedbe i dugoročnog učinka na nacionalnoj razini te vjerodostojnosti na europskoj razini. Na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2021/241 Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. toj uredbi.

[2] Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.)

(5) Planovima za oporavak i otpornost trebali bi se nastojati ostvariti opći ciljevi Mehanizma za oporavak i otpornost uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/241 („Mehanizam”) i Instrumenta Europske unije za oporavak uspostavljenog Uredbom Vijeća (EU) 2020/2094[3] radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19. Planovi bi trebali promicati ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju Unije doprinosom šest stupova iz članka 3. Uredbe (EU) 2021/241.

(6) Provedba planova za oporavak i otpornost država članica bit će koordinirani napor u smislu ulaganja i reformi u cijeloj Uniji. Koordiniranom i istodobnom provedbom te provedbom prekograničnih i višedržavnih projekata, te će se reforme i ulaganja međusobno jačati i stvoriti pozitivan učinak prelijevanja u cijeloj Uniji. Stoga će otprilike jedna trećina učinka Mehanizma za oporavak i otpornost na gospodarski rast i otvaranje radnih mjesta u državama članicama proizaći iz prelijevanja iz drugih država članica.

Uravnotežen odgovor kojim se doprinosi šest stupova

(7) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (a) i kriterijem 2.1. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, plan za oporavak i otpornost u velikoj mjeri (ocjena A) predstavlja sveobuhvatan i primjereno uravnotežen odgovor na ekonomsku i socijalnu situaciju i time primjereno doprinosi svih šest stupova iz članka 3. te uredbe, uzimajući u obzir specifične izazove s kojima se Rumunjska suočava te financijske doprinose i zatražene potpore u obliku zajma.

(8) Plan se temelji na holističkom pristupu za postizanje oporavka i povećanje potencijalnog rasta, uz istodobno jačanje socioekonomske i institucionalne otpornosti. Plan sadržava dosljedne reforme i ulaganja koji se međusobno osnažuju i koji se odnose na područja politike od europskog značaja strukturirane oko šest stupova.

(9) Plan je snažno usmjeren na stup zelene tranzicije s mjerama povezanima s energetikom i klimom, s vodećim reformama o postupnom prestanku korištenja ugljena i dekarbonizaciji cestovnog prometa. Očekuje se da će se reformama i ulaganjima znatno dekarbonizirati energetski sektor i osloboditi potencijal za uvođenje obnovljivih izvora energije. Snažan naglasak na energetskoj učinkovitosti privatnih i javnih zgrada, digitalizaciji cestovnog i željezničkog prometa i uvođenju infrastrukture za električno punjenje, prilagodbi klimatskim promjenama i kružnom gospodarstvu također će olakšati zelenu tranziciju u svim sektorima gospodarstva. Plan pridonosi i digitalnoj tranziciji. Mjere kojima se pridonosi digitalnim ciljevima prisutne su u planu u različitim komponentama i usmjerene su na digitalizaciju javne uprave (uključujući zdravstvo, pravosuđe, okoliš, zapošljavanje i socijalnu zaštitu) i poduzeća, povezivost, kibersigurnost i digitalne vještine.

(10) Nekoliko sastavnica plana ima potencijal za poticanje pametnog i održivog rasta. Plan sadržava niz mjera, među ostalim za upotrebu novih financijskih instrumenata i osnivanje nacionalne razvojne banke za koje se očekuje da će izravno ili neizravno podupirati privatna ulaganja, među ostalim za mala i srednja poduzeća (MSP), povećati kapacitet zemlje za privlačenje ulaganja i otvaranje novih poduzeća i radnih mjesta. Planom se također nastoji ojačati fiskalna održivost važnim reformama

[3] Uredba Vijeća (EU) 2020/2094 od 14. prosinca 2020. o uspostavi Instrumenta Europske unije za oporavak radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 (SL L 433I , 22.12.2020., str. 23.–27.).

porezne uprave, poreznog okvira, fiskalnog upravljanja i mirovinskog sustava. Planom se predviđa jačanje socijalne i teritorijalne kohezije strukturnim mjerama na tržištu rada te važnim reformama i ulaganjima usmjerenima na urbani i ruralni razvoj, za koje se očekuje da će smanjiti teritorijalne razlike na regionalnoj razini, unutar regija i unutar cijele zemlje.

(11) Očekuje se da će se predloženim reformama i ulaganjima ojačati opća otpornost zdravstvenog sustava, uključujući njegovu digitalizaciju. Naposljetku, cilj je mjera u planu pomoći sljedećim generacijama, uglavnom rješavanjem problema u pogledu kvalitete, pravednosti i infrastrukture obrazovnog sustava. Poboljšanje školske i sveučilišne infrastrukture u urbanim i ruralnim područjima, digitalizacija obrazovanja i sustav stipendija za smanjenje stope napuštanja školovanja glavne su mjere za rješavanje tih izazova.

Svladavanje svih ili znatnog dijela izazova utvrđenih u preporukama za Rumunjsku

(12) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) i kriterijem 2.2. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, očekuje se da će se planom za oporavak i otpornost doprinijeti djelotvornom svladavanju svih ili znatnog dijela izazova (ocjena A) utvrđenih u relevantnim preporukama za Rumunjsku, uključujući njihove fiskalne aspekte, i preporukama na temelju članka 6. Uredbe (EU) 1176/2011 ili izazova utvrđenih u drugim relevantnim dokumentima koje je Komisija službeno donijela u kontekstu europskog semestra. Za preporuke koje se odnose na izravni odgovor fiskalne politike na pandemiju može se smatrati da su izvan opsega nacionalnog plana za oporavak i otpornost Rumunjske, neovisno o tome što je Rumunjska općenito primjereno i dostatno odgovorila na izravnu potrebu za potporom gospodarstvu fiskalnim mjerama u 2020. i 2021., u skladu s općom klauzulom o odstupanju Pakta o stabilnosti i rastu. U preporukama se upućuje i na potrebu da Rumunjska provodi fiskalne politike u skladu s preporukom Vijeća na temelju članka 126. stavka 7. Ugovora radi okončanja stanja prekomjernog deficita. Vijeće je 18. lipnja 2021. preporučilo Rumunjskoj da okonča stanje prekomjernog deficita najkasnije do 2024., s rokom od 15. listopada 2021. za poduzimanje učinkovitih mjera i izvještavanje o strategiji konsolidacije.

(13) Plan sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno dopunjuju i koji doprinose djelotvornom svladavanju svih ili znatnog dijela gospodarskih i socijalnih izazova navedenih u preporukama koje je Vijeće uputilo Rumunjskoj u okviru europskog semestra u 2019. i 2020. Konkretno, očekuje se da će se reformama i ulaganjima uključenima u plan pridonijeti u područjima održivosti javnih financija i mirovinskog sustava, zdravstvene skrbi, javne uprave, poslovnog okruženja, obrazovanja te zelene i digitalne tranzicije.

(14) Potpunom digitalizacijom porezne uprave i postupnim ukidanjem prekomjernih poreznih poticaja te poboljšanim fiskalnim okvirom pridonijet će se održivosti javnih financija. Planom se nastoji osigurati i održivost i pravednost javnog mirovinskog sustava Očekuje se da će se reformama zdravstvene skrbi, uz ulaganja u digitalizaciju, poboljšati pristup zdravstvenom sustavu te njegova troškovna učinkovitost i otpornost.

(15) Donošenje odluka na temelju dokaza, dugoročno planiranje i javna savjetovanja te mjere usmjerene na poboljšanje postupka javne nabave, jačanje učinkovitosti i neovisnosti pravosudnog sustava i borbe protiv korupcije doprinijet će poboljšanju kvalitete i djelotvornosti javne uprave. Reforme u pogledu određivanja minimalne plaće, jačanja korporativnog upravljanja poduzećima u državnom vlasništvu i socijalnog dijaloga također su odgovor na opetovane preporuke za Rumunjsku.

Planom se nastoji razviti jedinstven, uključiv i kvalitetan sustav ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te ulaganja u skrb o djeci.

(16) Ovom se Odlukom ne dovodi u pitanje Odluka Komisije 6569 od 13. prosinca 2006. o uspostavi mehanizma za suradnju i provjeru napretka Rumunjske u ispunjavanju posebnih mjerila u području reforme pravosuđa i borbe protiv korupcije. Cilj je mjerila iz priloga toj odluci osigurati da Rumunjska poštuje vrijednost vladavine prava, kako je utvrđeno u članku 2. UEU-a, te da su za nju obvezujuća. Rumunjska je dužna poduzeti odgovarajuće mjere kako bi ispunila ta mjerila, uzimajući u obzir, u skladu s načelom lojalne suradnje utvrđenim u članku 4. stavku 3. UEU-a, izvješća koja je sastavila Komisija na temelju te odluke, a posebno preporuke iz tih izvješća.

(17) Planom se promiču održiva i digitalna ulaganja te se podupiru aktivnosti istraživanja i razvoja. Reformama za postupan prestanka korištenja ugljena, uspostavu „vladinog oblaka” i uvođenje elektroničke osobne iskaznice pridonosi se podupiranju zelene i digitalne tranzicije.

(18) Očekuje se da će se rješavanjem prethodno navedenih izazova planom pridonijeti i ispravljanju neravnoteža, kako je utvrđeno u preporukama iz članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 u 2020., s kojima se Rumunjska suočava, posebno u pogledu rizika od gubitaka troškovne konkurentnosti, pogoršanja vanjske pozicije i povećanja deficita tekućeg računa, u kontekstu ekspanzivne fiskalne politike i nepredvidljivog poslovnog okruženja.

Doprinos potencijalu rasta, otvaranju radnih mjesta i ekonomskoj, socijalnoj i institucionalnoj otpornosti

(19) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (c) i kriterijem 2.3. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, očekuje se da će plan za oporavak i otpornost snažno (ocjena A) utjecati na jačanje potencijala za rast, otvaranje radnih mjesta i ekonomsku, socijalnu i institucionalnu otpornost Rumunjske, čime se doprinosi provedbi europskog stupa socijalnih prava, među ostalim i promicanjem politika za djecu i mlade, te na ublažavanje ekonomskih i socijalnih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19, i time ojačati ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju i konvergenciju u Uniji.

(20) Simulacije službi Komisije pokazuju da bi plan, zajedno s ostalim mjerama Instrumenta Europske unije za oporavak, mogao povećati BDP Rumunjske za 1,8 % do 2,9 % do 2026., ne uključujući mogući pozitivan učinak strukturnih reformi, koji može biti znatan.

(21) Provedba socijalnih i obrazovnih reformi i ulaganja trebala bi ukloniti neke od dugotrajnih slabosti i strukturnih nedostataka te potaknuti rast. Plan uključuje mjere za jačanje javne uprave, podupiranje privatnih ulaganja, posebno za MSP-ove, i jačanje poslovnog okruženja, među ostalim smanjenjem administrativnog opterećenja za poduzeća.

(22) Očekuje se da će se reformama iz plana u području obrazovanja i tržišta rada poduprijeti snažnije tržište rada i potaknuti rast. Vodećim reformama o postupnom prestanku korištenja ugljena i dekarbonizaciji prometa te ulaganjima kojima se promiče zelena i digitalna tranzicija trebala bi se potaknuti konkurentnost i povećati održivost gospodarstva.

(23) Očekuje se da će niz mjera pridonijeti socijalnoj koheziji i europskom stupu socijalnih prava. One uključuju povećanje dostupnosti kvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, provedbu reforme minimalnog dohotka za uključivanje, zdravstvene

reforme i uvođenje sustava vaučera, što bi moglo povećati sudjelovanje neaktivnih osoba na tržištu rada i pristup socijalnim uslugama za novozaposlene radnike.

(24) Očekuje se da će se socijalna otpornost poboljšati zahvaljujući obrazovnim reformama i ulaganjima uključenima u plan. Visoko kvalificirana radna snaga i smanjenje ranog napuštanja školovanja trebali bi gospodarstvo učiniti otpornijim na buduće šokove, a stanovništvo prilagodljivije promjenjivim gospodarskim obrascima.

(25) Siromaštvo i dohodovna nejednakost produbili su se tijekom pandemije, regionalne razlike i dalje su prisutne, a ugrožene su skupine jače pogođene. Cilj je plana pridonijeti provedbi europskog stupa socijalnih prava promicanjem politika za djecu i mlade. Reformama i ulaganjima trebalo bi se odgovoriti na strukturne probleme u područjima pogođenima pandemijom, s naglaskom na zdravstvo, obrazovanje i poslovno okruženje. Osim toga, ulaganja u osnovnu prometnu infrastrukturu u trenutačno slabo povezanim regijama i digitalnu povezanost u ruralnim područjima bit će ključna za bolje povezivanje zemlje.

Načelo „ne nanosi bitnu štetu”

(26) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (d) i kriterijem 2.4. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 očekuje se da će se planom za oporavak i otpornost osigurati da se nijednom mjerom (ocjena A) za provedbu reformi i projekata ulaganja uključenom u plan za oporavak i otpornost ne nanosi bitna šteta okolišnim ciljevima u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća[4] (načelo „ne nanosi bitnu štetu”).

(27) U skladu s tehničkim smjernicama iz obavijesti Komisije pod naslovom „Tehničke smjernice o primjeni načela nenanošenja bitne štete u okviru Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost”[5], Rumunjska je dostavila dokaze i jamstva da mjere za provedbu reformi i investicijskih projekata iz plana ne bi trebale uzrokovati bitnu štetu ni jednom od šest okolišnih ciljeva, a to su ublažavanje klimatskih promjena, prilagodba klimatskim promjenama, održiva upotreba i zaštita vodnih i morskih resursa, kružno gospodarstvo, sprečavanje i kontrola onečišćenja te zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava. Gdje je to bilo potrebno, Rumunjska je predložila provedbu mjera za ublažavanje kako bi se izbjegla bitna šteta, što bi se trebalo osigurati relevantnim ključnim etapama.

(28) Posebna pozornost posvećena je mjerama čiji je učinak na okolišne ciljeve potrebno pomno nadzirati. Konkretno, ulaganja u ceste popraćena su reformom o dekarbonizaciji prometa, koja obuhvaća mjere zelenog oporezivanja, poticaje za vozila s nultom stopom emisija, uništavanje onečišćujućih vozila, mjere za sigurnost na cestama i znatno povećanje broja električnih punionica. Planom se dokazuje i da je izgradnja distribucijske mreže kojom se omogućuje transport zelenog vodika u regiji Oltenia otporna na promjene u budućnosti jer će se 2030. njome prenositi 100 % obnovljivog vodika i/ili drugih plinova iz obnovljivih izvora, počevši s najmanje 20 % vodika iz obnovljivih izvora kad bude puštena u pogon 30. lipnja 2026. Ti se uvjeti provjeravaju prijelaznim ključnim etapama za sredinu razdoblja u trenutku dodjele ugovora. Usklađenost s načelom nenanošenja bitne štete, ulaganja u kombiniranu

[4] Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.).

[5] SL C 58, 18.2.2021., str. 1.

toplinsku i električnu energiju na plin koja su osmišljena za uporabu obnovljivih izvora energije i plinova s niskim emisijama ugljika osigurava se donošenjem i provedbom nacionalne strategije i akcijskog plana za vodik i postavljanjem kapaciteta za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora, zatvaranjem postrojenja za proizvodnju električne energije i topline iz ugljena i lignita, znatnom količinom dodatnog kapaciteta za obnovljive izvore energije te konkretnim reformama i ulaganjima za povećanje udjela obnovljivih izvora energije. Otpad koji nastaje pri obnovi trebao bi se obrađivati u skladu s načelima kružnog gospodarstva. Mjere u području obrade i recikliranja otpada ne bi trebale uključivati ulaganja u spaljivanje i mehaničko-biološku obradu, u skladu s načelom „ne nanosi bitnu štetu”. U okviru mjera za zamjenu voznog parka, osigurano je da samo čista vozila budu prihvatljiva za financiranje. Konačno, ulaganja u upravljanje vodama ne bi trebala dovesti do pogoršanja ekološkog stanja zahvaćenih vodnih tijela, uzimajući u obzir nalaze i uvjete utvrđene sveobuhvatnom i kumulativnom procjenom utjecaja na okoliš koju treba provesti za potrebe tih ulaganja.

Doprinos zelenoj tranziciji i bioraznolikosti

(29) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (e) i kriterijem 2.5. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, plan za oporavak i otpornost sadržava mjere koje u velikoj mjeri (ocjena A) doprinose zelenoj tranziciji, uključujući bioraznolikost, ili svladavanju izazova koji iz toga proizlaze. Mjerama za potporu klimatskim cijevima dodijeljeno je 41 % ukupnih sredstava dodijeljenih u okviru plana za oporavak i otpornost, izračunato u skladu s metodologijom iz Priloga VI. toj uredbi. U skladu s člankom 17. te uredbe, plan za oporavak i otpornost usklađen je s informacijama koje su uključene u Nacionalni energetski i klimatski plan 2021.–2030.

(30) Plan uključuje dugotrajne reforme i ulaganja kojima se doprinosi zelenoj tranziciji. Plan uključuje reformu o postupnom ukidanju proizvodnje električne energije iz ugljena i lignita do 2032., što je ključno za dekarbonizaciju energetskog sektora i oslobađanje potencijala za uvođenje obnovljivih izvora energije. Reforme kojima se promiče održivi promet uključuju dekarbonizaciju cestovnog prometa, zeleno oporezivanje, poticaje za vozila bez emisija, promjenu načina prijevoza prelaskom na željeznički i vodni prijevoz te mjere za promicanje sigurnosti na cestama. Plan je također snažno usmjeren na energetsku učinkovitost privatnih i javnih zgrada. Očekuje se da će uvođenje zelenog proračunskog planiranja, digitalizacija cestovnog i željezničkog prometa i uvođenje infrastrukture za električno punjenje, prilagodba klimatskim promjenama i kružno gospodarstvo isto tako olakšati zelenu tranziciju u svim sektorima gospodarstva.

(31) Na osnovi nekoliko reformi i ulaganja u šumarskom sektoru, npr. donošenje nacionalne strategije za šume i ekološka obnova staništa i očuvanje vrsta, očekuje se da će plan pridonijeti i očuvanju i obnovi bioraznolikosti. Provedbom reformi i ulaganjima u učinkovitost resursa, ponovnu uporabu materijala i smanjenje otpada nastoji se osigurati prelazak Rumunjske na kružno gospodarstvo do 2030.

Doprinos zelenoj tranziciji

(32) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (f) i kriterijem 2.6. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, plan za oporavak i otpornost sadržava mjere kojima se u velikoj mjeri doprinosi (ocjena A) digitalnoj tranziciji ili svladavanju izazova koji iz nje proizlaze. Mjerama potpore digitalnim cijevima dodijeljeno je 20,5 % ukupnih sredstava

dodijeljenih u okviru plana, izračunato u skladu s metodologijom iz Priloga VII. Uredbi (EU) 2021/241.

(33) Očekuje se da će se planom riješiti izazovi digitalizacije u javnoj upravi predlaganjem sveobuhvatnog paketa reformi i ulaganja kako bi se građanima i poduzećima pružile sigurne, interoperabilne, troškovno učinkovite i brze usluge usmjerene na korisnika. Plan uključuje novi zakon o interoperabilnosti informacijskih sustava u kojem bi se trebao detaljno utvrditi jedinstveni skup standarda i pravila koje javni subjekti trebaju primjenjivati za razvoj aplikacija u sigurnom i održivom okruženju, zakon o „vladinim oblaku" kojim se utvrđuju odgovornosti i zadaće u pogledu izrade, provedbe, razvoja i upravljanja infrastrukturom, tehnologijama i uslugama oblaka, strategija kibersigurnosti i reforma provedbe preporuka iz zajedničkog paketa Unijinih mjera za povezivost, kao i zakona o sigurnosti 5G mreža, čime se postavljaju temelji za uvođenje 5G mreža. Reforme se temelje na širokom rasponu ključnih ulaganja, kao što su razvoj vladinog oblaka, digitalizacija zdravstva, pravosuđe, okoliš, zapošljavanje i socijalna zaštita, javna nabava, nevladine organizacije, povezivost za bijela područja, osiguravanje kibersigurnosti za različite strukture i povećanje digitalnih vještina za državne službenike i svo stanovništvo. Očekuje se da će uvođenje elektroničke osobne iskaznice olakšati digitalnu interakciju između javnih/privatnih subjekata i građana. Nadalje, uključivanjem definicija novih digitalnih zanimanja u kodeks o klasifikacijama zanimanja, očekuje se da će se tržište rada uskladiti s najnovijim kretanjima u digitalnom sektoru.

(34) Planom se podupire i digitalizacija cestovnog i željezničkog prometa te se olakšava ispunjenje obveza poreznih obveznika razvojem digitalnih usluga, ažuriranjem sustava i aplikacija poreznih i carinskih tijela. Očekuje se da će poslovni sektor imati koristi od znatnih ulaganja koja bi trebala ubrzati digitalizaciju MSP-ova i velikih poduzeća s naglaskom na razvoj i uvođenju naprednih tehnologija (kao što su lanci blokova, kvantna tehnologija, računalstvo u oblaku, umjetna inteligencija). Temeljnom reformom trebali bi se racionalizirati, pojednostavniti i potpuno digitalizirati regulatorni zahtjevi povezani s poslovanjem (kao što su osnivanje poduzeća, izlazak s tržišta/zatvaranje poduzeća te regulatorni zahtjevi za izvješćivanje o obvezama poduzeća na tržištu rada). Kad je riječ o obrazovanju, reforme uključuju standarde za osiguravanje kvalitete internetskih obrazovnih aktivnosti i usklađivanje obrazovnog sustava s DigCompom, europskim okvirom za digitalne kompetencije za studente. Odgovarajuća ulaganja usmjerena su na razvoj tematskih tečajeva osposobljavanja, digitalne pismenosti i digitalnih pedagoških kompetencija, posebno za učitelje u ruralnim područjima i u drugim područjima u nepovoljnom položaju, bespovratna sredstva za informacijske laboratorije i pametne centre, razvoj otvorenih obrazovnih resursa i programi za digitalizaciju sveučilišta.

(35) Sve komponente plana uključuju mjere s izravnim doprinosom digitalnoj transformaciji ili suočavanju s povezanim izazovima. Ključne komponente su digitalna transformacija, obrazovanje, održivi prijevoz te potpora poduzećima i istraživanje, razvoj i ulaganja. Mjere koje pridonose digitalnoj transformaciji trebale bi poboljšati učinkovitost javne uprave, smanjiti administrativno opterećenje, povećati konkurentnost poduzeća i omogućiti dijelu stanovništva (posebno učenicima, učiteljima i javnim službenicima) da steknu osnovne i napredne digitalne vještine, čime će se postići sinergijski učinak za cijelo gospodarstvo. Digitalna dimenzija ojačana je prekograničnom dimenzijom jer se očekuje da će Rumunjska sudjelovati u

višedržavnom projektu o procesorima s niskom potrošnjom energije i poluvodičkim čipovima koji su planirani kao važan projekt od zajedničkog europskog interesa.

Trajni učinak

(36) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (g) i kriterijem 2.7. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, očekuje se da će plan za oporavak i otpornost u velikoj mjeri (ocjena A) trajno utjecati na Rumunjsku.

(37) Očekuje se da će reforme predložene u planu pridonijeti sposobnosti Rumunjske da ostvari dugoročne rezultate i strukturne promjene. Očekuje se da će reforma zapošljavanja, plaća i napredovanja u karijeri u javnom sektoru privući kvalificirane i stručne ljudske resurse. Neovisno preispitivanje i donošenje preporuka koje slijedi trebalo bi porezni sustav učiniti pravednijim i učinkovitijim. Reforma mirovinskog sustava taj bi sustav trebala učiniti pravednijim i održivijim. Reforma energetskog sektora trebala bi doprinijeti dekarbonizaciji proizvodnje energije. Šira primjena zelenog oporezivanja trebala bi građane i poduzeća potaknuti na usvajanje ekološki održivijeg ponašanja, a sustav oporezivanja učiniti pravednijim u odnosu na tvari koje ne onečišćuju. Uspostava metropolskih područja i ruralnih konzorcija trebala bi povećati broj alata politike koje susjedne općine imaju na raspolaganju za suočavanje s prekograničnim pitanjima, kao što su prometne gužve, onečišćenje zraka, upravljanje vodama i stambena politika. Isto tako, pravnim odredbama potaknut će se dobrovoljno spajanje istraživačkih institucija, čime će se poboljšati istraživački i inovacijski kapacitet zemlje.

(38) Plan sadržava ulaganja za koja se očekuje da će imati trajan učinak i poduprijeti zelenu i digitalnu tranziciju gospodarstva. Mjere povezane s digitalizacijom uključene u plan osmišljene su kako bi se povećala razina digitalizacije relevantnih institucija i očekuje se da će imati trajan učinak na kvalitetu usluga, poslovno okruženje i optimalnu uporabu vladinih podataka. Odnose se na ključna područja kao što su pravosudni sustav, sustav socijalne sigurnosti, zdravstveni sustav, okvir za kibersigurnost ili platforme za poboljšanje interakcije između javnih uprava i građana ili poduzeća. Planom se dodatno pridonosi dobrom funkcioniranju javne uprave u Rumunjskoj. Očekuje se da će do pozitivnih rezultata na tržištu rada doći zbog komplementarnosti između uvođenja sustava vaučera za radnike u kućanstvu, poboljšanja digitalnih usluga koje pružaju službe za zapošljavanje i uvođenja programa za razvoj digitalnih vještina. Kvaliteta javne zdravstvene skrbi i pristup zdravstvenoj skrbi trebali bi se povećati kao rezultat provedbe sustava nadoknade troškova za pružatelje zdravstvene skrbi koji se temelji na uspješnosti, boljeg upravljanja zdravstvenim djelatnicima i ulaganja u zdravstvenu infrastrukturu. Nakon uspostave radne skupine za provedbu i praćenje reformi digitalne transformacije i ulaganja, javni službenici trebali bi razvijati posebne digitalne vještine, čime se omogućuje stalno poboljšanje pružanja kvalitetnih javnih usluga.

(39) Trajni učinak plana može se pojačati i sinergijama između plana i drugih programa, uključujući one koji se financiraju iz fondova kohezijske politike, posebno znatnim naporima usmjerenima na uklanjanje duboko ukorijenjenih teritorijalnih izazova i promicanjem uravnoteženog razvoja.

Praćenje i provedba

(40) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (h) i kriterijem 2.8. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, aranžmani predloženi u planu za oporavak i otpornost prikladni su (ocjena

A) za osiguranje djelotvornog praćenja i provedbe plana za oporavak i otpornost, uključujući predviđeni vremenski raspored, ključne etape i ciljne vrijednosti te povezane pokazatelje.

(41) Za provedbu i praćenje plana za oporavak i otpornost predviđeno je višerazinsko upravljanje. Koordinaciju na središnjoj razini osigurava Međuministarski odbor za koordinaciju plana za oporavak i otpornost koji je zadužen za ispitivanje napretka u provedbi plana, u bliskoj suradnji s Ministarstvom ulaganja i europskih projekata (MIPE). MIPE je imenovan nacionalnim koordinatorom za pripremu, pregovaranje i odobravanje plana, uz pomoć Ministarstva javnih financija (za zadaće povezane s potpisivanjem ugovora o zajmu i ugovora o financiranju). Za tu će zadaću biti osnovana specijalizirana struktura unutar MIPE-a. Provedbu plana osiguravaju resorna ministarstva i njihove podređene strukture sklapanjem sporazuma o financiranju s MIPE-om. Ugovori obuhvaćaju odredbe koje se odnose na praćenje ulaganja i reformi, provedbu financijskog planiranja i obveze izvješćivanja. Planom se predviđa i da će neovisno revizorsko tijelo biti odgovorno za provedbu revizije i kontrole. To je tijelo isto revizijsko tijelo koje se koristi za europske strukturne i investicijske fondove i neovisno je od koordinacijskog tijela i institucija odgovornih za provedbu reformi i ulaganja. Jačanje administrativnih kapaciteta, među ostalim zapošljavanjem dodatnih ljudskih resursa, utvrđuje se pravnim aktom s ciljem osiguravanja pravodobne i učinkovite provedbe mjera iz plana. Modelom upravljanja predviđena je dodjela jasnih odgovornosti za provedbu plana, praćenje napretka i izvješćivanje. Ključne etape i ciljne vrijednosti rumunjskog plana jasne su i realne te na odgovarajući način odražavaju planom predviđena ulaganja i reforme. Pokazatelji su relevantni, prihvatljivi i dovoljno pouzdani. Ključne etape i ciljne vrijednosti relevantne su i za mjere koje su već dovršene i koje su prihvatljive za financiranje u skladu s člankom 17. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241. Postupno ostvarenje tih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u zadovoljavajućoj mjeri potrebno je da bi se opravdali zahtjevi za plaćanje.

(42) Države članice trebale bi osigurati da se financijska potpora u okviru Mehanizma priopći i potvrdi u skladu s člankom 34. Uredbe (EU) 2021/241. U okviru Instrumenta za tehničku potporu uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/240 Europskog parlamenta i Vijeća[6] može se zatražiti tehnička potpora kako bi se državama članicama pomoglo u provedbi njihovih planova za oporavak i otpornost.

Troškovi

(43) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom i. i kriterijem 2.9. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 obrazloženje iznosa procijenjenih ukupnih troškova plana za oporavak i otpornost koje je u planu dostavila država članica donekle je (ocjena B) razumno i uvjerljivo i u skladu s načelom troškovne učinkovitosti te je razmjerno očekivanom nacionalnom ekonomskom i socijalnom učinku.

(44) Informacije i dokazi o procijenjenim ukupnim troškovima uglavnom su detaljni i jasni za većinu mjera. U većini slučajeva Rumunjska je dostavila informacije o stvarnim ili sličnim prethodnim projektima ulaganja ili usporedive podatke o troškovima za glavne pokretače troškova, s pomoću kojih se može potkrijepiti većina procijenjenih troškova. Za većinu mjera informacije o procijenjenim ukupnim troškovima uključuju jasne

[6] Uredba (EU) br. 2021/240 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. veljače 2021. o uspostavi Instrumenta za tehničku potporu (SL L 57, 18.2.2021., str. 1).

popratne dokaze ili relevantna upućivanja kojima se opravdavaju primijenjeni referentni jedinični troškovi. Dodatne informacije s detaljnijim procjenama i obrazloženjima za određene mjere mogle su pružiti višu razinu jamstva u pogledu opravdanosti i uvjerljivosti troškova. Budući da za te procjene troškova primijenjena metodologija nije dovoljno dobro objašnjena, a veza između obrazloženja i samog troška ponekad nije potpuno jasna, ocjena kriterija procjene troškova je srednja. Rumunjska je dostavila dovoljno informacija i dokaza da iznos procijenjenih ukupnih troškova plana za oporavak i otpornost koji se treba financirati iz Mehanizma nije obuhvaćen postojećim ili planiranim financiranjem od strane Unije. Konačno, procijenjeni ukupni troškovi plana za oporavak i otpornost u skladu su s načelom troškovne učinkovitosti i razmjerni očekivanom nacionalnom ekonomskom i socijalnom učinku.

Zaštita financijskih interesa Unije

(45) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (j) i kriterijem 2.10. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, aranžmani predloženi u planu za oporavak i otpornost prikladni su (ocjena A) za sprečavanje, otkrivanje i suzbijanje korupcije, prijevara i sukoba interesa pri korištenju sredstava stavljenih na raspolaganje na temelju te uredbe i očekuje se da će se aranžmanima djelotvorno izbjeći dvostruko financiranje sredstvima na temelju te uredbe i drugih programa Unije. Time se ne dovodi u pitanje primjena drugih instrumenata i alata za promicanje i jačanje usklađenosti s pravom Unije, među ostalim za sprečavanje, otkrivanje i suzbijanje korupcije, prijevara i sukoba interesa te za zaštitu proračuna Unije u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća[7].

(46) Sustav unutarnje kontrole opisan u planu temelji se na pouzdanim postupcima i strukturama te se njime jasno utvrđuju akteri i njihove uloge i odgovornosti za obavljanje zadaća unutarnje kontrole. Sustav unutarnje kontrole i drugi relevantni aranžmani, među ostalim prikupljanje i objava podataka o krajnjim korisnicima trebali bi spriječiti, otkriti i suzbiti korupciju, prijevare i sukobe interesa pri korištenju sredstava na temelju Uredbe (EU) 2021/241 i izbjegavanje dvostrukog financiranja sredstvima u skladu tom uredbom i drugim programima Unije. Repozitorijski sustav za praćenje provedbe Mehanizma treba biti uspostavljen i operativan prije prvog zahtjeva za plaćanje. Ključna etapa trebala bi osigurati da sustav sadržava barem sljedeće funkcionalnosti: (a) prikupljanje podataka i praćenje ostvarenja ključnih etapa i ciljnih vrijednosti; i (b) prikupljanje i pohranjivanje podataka propisanih člankom 22. stavkom 2. točkom (d) podtočkama od i. do iii. te uredbe te osiguravanje pristupa tim podacima.

(47) Trebaju se primijeniti posebne mjere za provjeru usklađenosti s pravilima koja se odnose na javnu nabavu radi sprečavanja korupcije i zaštite financijskih interesa. Revizijski pristup tijela za reviziju Revizorskog suda temeljio se na strategiji sustava kojom je obuhvaćen sustav za izvješćivanje o ključnim etapama i ciljevima, kao i sustav unutarnje kontrole za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje prijevara, sukoba interesa, korupcije i dvostrukog financiranja. Plan sadržava informacije o administrativnom kapacitetu tijela koja će pratiti, kontrolirati i provoditi plan u Rumunjskoj, kao i tijela koja provode revizijske aktivnosti. Također pruža informacije

[7] Uredba (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije (SL L 433 I, 22.12.2020., str. 1).

o pravnom mandatu različitih tijela. Očekuje se da će odobrenje potpunog pravnog mandata za koordinacijsko tijelo i Ministarstvo javnih financija, uključujući točne aktivnosti tijela za reviziju, uslijediti tek nakon odobrenja plana. Stoga je stupanje na snagu Izvanredne uredbe vlade o financijskom, provedbenom, kontrolnom i revizijskom mehanizmu uvedeno kao ključna etapa koja se treba ispuniti prije podnošenja prvog zahtjeva za plaćanje.

Koherentnost plana za oporavak i otpornost

(48) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (k) i kriterijem 2.11. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, plan za oporavak i otpornost u velikoj mjeri (ocjena A) sadržava mjere za provedbu reformi i projekata javnih ulaganja koje čine koherentna djelovanja.

(49) Plan je strukturiran oko šest usklađenih stupova kojima se podupire oporavak rumunjskog gospodarstva, doprinos njegovoj zelenoj i digitalnoj tranziciji i povećanje njegove otpornosti na putu prema održivijem i uključivijem rastu. Svaki se stup temelji na komponentama, uključujući dosljedne pakete reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju. Svi stupovi imaju komplementarne i dosljedne ciljeve. Plan ne sadržava nedosljednosti ni proturječnosti među stupovima ili komponentama. Velika ulaganja u cestovnu infrastrukturu popraćena su pratećim mjerama za dekarbonizaciju cestovnog prometa te su stoga u skladu s ciljevima stupa zelene tranzicije. Slično tome, ulaganja u plinsku infrastrukturu i proizvodnju električne energije prate prijelaz na dekarbonizirani energetski sektor, u kontekstu reforme o postupnom prestanku korištenja ugljena. Očita je potreba za uspostavom sustavne komplementarnosti s financiranjem kohezijske politike, a primjeri su prikazani u komponentama. Linije razgraničenja dovoljno su razvijene i trebalo bi ih uzeti u obzir pri finalizaciji sporazuma o partnerstvu i programa kohezijske politike.

Ravnopravnost

(50) Plan sadržava niz mjera za koje se očekuje da će doprinijeti svladavanju izazova Rumunjske u području rodne ravnopravnosti i jednakih mogućnosti za sve. To uključuje mjere koje se odnose na potrebe osoba s invaliditetom, među ostalim u pogledu omogućavanja pristupa prijevozu zgradama i digitalnim javnim uslugama. Kad je riječ o ravnopravnosti spolova, plan uključuje mjere usmjerene na izjednačavanje dobi za umirovljenje tijekom vremena, kao i minimalni prag za sudjelovanje žena u programima osposobljavanja od 50 % za programe razvoja digitalnih vještina. Plan sadržava i ciljeve za poticanje sudjelovanja ranjivih osoba (uključujući osobe s invaliditetom, starije osobe te Rome ili druge manjine) na tržištu rada.

Samoprocjena sigurnosti

(51) U skladu s člankom 18. stavkom 4. točkom (g) Uredbe (EU) 2021/241, plan uključuje samoprocjenu sigurnosti za ulaganja povezana s „vladinim oblakom” i 5G mrežama. Rumunjska za „vladin oblak” navodi rizike povezane s upravljanjem, strategijom pružanja usluga, uvođenjem arhitekture, sigurnošću infrastrukture, kontrolom pristupa i upravljanjem identitetom, upravljanjem informacijama i podacima, informatičkim operacijama, upravljanjem pružateljima tehnologije i održivosti, uključujući moguće mjere za ublažavanje rizika. Kad je riječ o mjerama povezivosti, posebno kad je riječ o upotrebi 5G mreža, scenariji rizika povezani su s nedostatnim sigurnosnim mjerama, 5G opskrbnim lancem, scenarijima rizika povezanima s načinom rada aktera ključnih prijetnji, rizicima u pogledu međuovisnosti 5G mreža i drugih ključnih sustava te

scenarijima rizika za krajnje korisnike. Mjere ublažavanja uključuju, među ostalim, razvoj nacionalnog regulatornog okvira za kibersigurnost i akta o obrani i kibersigurnosti. Plan uključuje i reforme za provedbu zajedničkog Unijina paketa instrumenata za povezivost i stupanje na snagu zakona o sigurnosti 5G mreža.

Prekogranični i višedržavni projekti

(52) Plan uključuje ulaganja duž transeuropskih prometnih koridora (TEN-T). Osim toga, razvojem najmanje 315 km Europskog sustava upravljanja željezničkim prometom trebala bi se omogućiti interoperabilnost sa željezničkim sustavima drugih država članica. Planom se predviđa i podupiranje sudjelovanja rumunjskih poduzeća u višedržavnom projektu o procesorima male snage i poluvodičkim čipovima što se trebalo ostvariti pridruživanjem planiranom važnom projektom od zajedničkog europskog interesa ili sudjelovanjem u njemu.

Postupak savjetovanja

(53) U planu se opisuje da se Rumunjska savjetovala sa širokim rasponom dionika, uključujući regionalna i lokalna tijela, organizacije civilnog društva, poslovnu zajednicu i druge relevantne dionike. Rumunjska vlada organizirala je 12 javnih savjetovanja u veljači 2021. te 20 međuministarskih sastanaka kako bi se prednost dala ulaganjima i reformama koje treba uključiti u plan. Nakon sastanaka s dionicima i međuministarskih savjetodavnih sastanaka, nacrt plana objavljen je radi javnog savjetovanja te je ukratko predstavljen Parlamentu prije nego što ga Vlada usvoji i potom podnese Komisiji.

(54) Kako bi se osiguralo da relevantni subjekti preuzmu odgovornost, ključno je da se u provedbu ulaganja i reformi iz plana uključe sva regionalna i lokalna tijela i dionici, uključujući socijalne partnere.

Pozitivna ocjena

(55) Nakon Komisijine pozitivne ocjene rumunjskog plana za oporavak i otpornost i zaključka da plan u zadovoljavajućoj mjeri ispunjava kriterije za ocjenjivanje utvrđene u Uredbi (EU) 2021/241, u skladu s člankom 20. stavkom 2. i Prilogom V. te uredbe, ovom bi Odlukom trebalo utvrditi reforme i projekte ulaganja koji su potrebni za provedbu plana, relevantne ključne etape, ciljne vrijednosti i pokazatelje i iznos koji Unija stavlja na raspolaganje za provedbu plana u obliku bespovratne financijske potpore i potpore u obliku zajma.

Financijski doprinos

(56) Procijenjeni ukupni troškovi plana za oporavak i otpornost Rumunjske iznose 29 181 842 750 EUR. S obzirom na to da je plan za oporavak i otpornost u zadovoljavajućoj mjeri usklađen s kriterijima za ocjenjivanje iz Uredbe (EU) 2021/241, a procijenjeni ukupni troškovi plana za oporavak i otpornost niži su od maksimalnog financijskog doprinosa raspoloživog za Rumunjsku, financijski doprinos dodijeljen Rumunjskoj za plan za oporavak i otpornost trebao bi biti jednak iznosu procijenjenih ukupnih troškova plana za Rumunjsku.

(57) U skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241 izračun maksimalnog financijskog doprinosa za Rumunjsku ažurirat će se do 30. lipnja 2022. Stoga bi u skladu s člankom 23. stavkom 1. te uredbe iznos za Rumunjsku koji ne premašuje maksimalni financijski doprinos iz članka 11. stavka 1. točke (a) te uredbe sada trebalo staviti na raspolaganje za pravne obveze do 31. prosinca 2022. Bude li to potrebno

nakon ažuriranja maksimalnog financijskog doprinosa, Vijeće bi na prijedlog Komisije trebalo izmijeniti ovu Odluku tako da se bez nepotrebne odgode uključi ažurirani maksimalni financijski doprinos izračunat u skladu s člankom 11. stavkom 2. te uredbe.

(58) Osim toga, Rumunjska je radi potpore dodatnim reformama i ulaganjima zatražila potporu u obliku zajma. Maksimalni opseg zajma koji je zatražila Rumunjska iznosi manje od 6,8 % njezina bruto nacionalnog dohotka u 2019. u tekućim cijenama. Iznos procijenjenih ukupnih troškova plana manji je od ukupnog iznosa financijskog doprinosa koji je na raspolaganju Rumunjskoj i zatražene potpore u obliku zajma.

(59) Potpora će se financirati zaduživanjem Komisije u ime Unije na temelju članka 5. Odluke Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053[8]. Potpora bi se trebala isplatiti u obrocima nakon što Rumunjska u zadovoljavajućoj mjeri ostvari relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene za provedbu plana za oporavak i otpornost.

(60) Rumunjske je zatražila pretfinanciranje u iznosu od 13 % financijskog doprinosa i 13 % zajma. Taj bi iznos trebalo staviti na raspolaganje Rumunjskoj ovisno o stupanju na snagu i u skladu sa sporazumom iz članka 23. stavka 1. Uredbe (EU) 2021/241 („sporazum o financiranju”) i sporazumom o zajmu iz članka 15. stavka 2. te uredbe („sporazum o zajmu”).

(61) Ovom se Odlukom ne dovodi u pitanje ishod bilo kojih postupaka koji se odnose na dodjelu sredstava Unije u okviru bilo kojeg programa Unije osim u okviru Mehanizma ili postupaka koji se odnose na narušavanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta koji se mogu poduzeti, posebno u skladu s člancima 107. i 108. Ugovora. Njome se ne poništava zahtjev iz članka 108. Ugovora da države članice obavijeste Komisiju o slučajevima planirane dodjele državne potpore.

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.
Odobrenje ocjene plana

Odobrava se ocjena plana za oporavak i otpornost Rumunjske na temelju kriterija iz članka 19. stavka 3. Uredbe (EU) 2021/241. Reforme i projekti ulaganja u okviru plana za oporavak i otpornost, aranžmani i vremenski raspored za praćenje i provedbu plana za oporavak i otpornost, uključujući relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti i dodatne ključne etape i ciljne vrijednosti povezane s isplatom zajma, relevantni pokazatelji ostvarenja predviđenih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti te aranžmani kojima se Komisiji pruža potpun pristup osnovnim relevantnim podacima utvrđeni su u Prilogu ovoj Odluci.

Članak 2.
Financijski doprinos

1. Unija Rumunjskoj stavlja na raspolaganje financijski doprinos u obliku bespovratne financijske potpore u iznosu od 14 239 689 750 EUR. Iznos od 10 211 538 399 EUR na raspolaganju je za preuzimanje pravnih obveza do 31. prosinca 2022.[9] Ako se

[8] SL L 424, 15.12.2020., str. 1.

[9] Taj iznos odgovara iznosu financijskih sredstava dodijeljenih nakon odbitka proporcionalnog udjela Rumunjske u troškovima iz članka 6. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/241, izračunatog u skladu s metodologijom iz članka 11. te uredbe.

nakon ažuriranja iz članka 11. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/241 za Rumunjsku izračuna ažurirani maksimalni financijski doprinos koji je jednak ili veći od 14 239 689 750 EUR, dodatni iznos od 4 028 151 351 EUR stavlja se na raspolaganje za preuzimanje pravnih obveza od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023. Ako ažuriranje predviđeno člankom 11. stavkom 2. Uredbe 2021/241 dovede do ažuriranog maksimalnog financijskog doprinosa za Rumunjsku koji je manji od 14 239 689 750 EUR, razlika između ažuriranog maksimalnog financijskog doprinosa i iznosa od 10 211 538 399 EUR stavlja se na raspolaganje za preuzimanje pravnih obveza u skladu s postupkom utvrđenim u članku 20. stavku 8. Uredbe (EU) 2021/241 od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023.

2. Komisija Rumunjskoj stavlja na raspolaganje financijski doprinos Unije u obrocima u skladu s Prilogom ovoj Odluci. Iznos od 1 851 159 668 EUR stavlja se na raspolaganje kao plaćanje pretfinanciranja, koje je jednako iznosu od 13 % financijskog doprinosa. Komisija pretfinanciranje i obroke može isplatiti u jednoj ili više tranši. Veličina tranši ovisi o raspoloživosti sredstava.

3. Pretfinanciranje se isplaćuje ovisno o stupanju na snagu i u skladu sa sporazumom o financiranju. Iznos pretfinanciranja poravnava se proporcionalnim smanjenjem iznosa obroka za isplatu.

4. Isplata obroka u skladu sa sporazumom o financiranju ovisi o raspoloživim financijskim sredstvima i odluci Komisije, donesenoj u skladu s člankom 24. Uredba (EU) 2021/241, da je Rumunjska u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u vezi s provedbom plana za oporavak i otpornost. Kako bi ispunila uvjete za plaćanje, Rumunjska ispunjava ključne etape i ciljne vrijednosti najkasnije 31. kolovoza 2026., ovisno o stupanju na snagu pravnih obveza iz stavka 1.

Članak 3.
Potpora u obliku zajma

1. Unija Rumunjskoj stavlja na raspolaganje zajam u maksimalnom iznosu od 14 942 153 000 EUR.

2. Komisija Rumunjskoj stavlja na raspolaganje potporu u obliku zajma u obrocima u skladu s Prilogom ovoj Odluci. Iznos od 1 942 479 890 EUR stavlja se na raspolaganje kao plaćanje pretfinanciranja, koje je jednako iznosu od 13 % zajma. Komisija pretfinanciranje i obroke može isplatiti u jednoj ili više tranši. Veličina tranši ovisi o raspoloživosti sredstava.

3. Pretfinanciranje se isplaćuje ovisno o stupanju na snagu i u skladu sa sporazumom o zajmu. Iznos pretfinanciranja poravnava se proporcionalnim smanjenjem iznosa obroka za isplatu.

4. Isplata sredstava u obrocima u skladu sa sporazumom o zajmu ovisi o raspoloživim financijskim sredstvima i odluci Komisije, donesenoj u skladu s člankom 24. Uredbe (EU) 2021/241, da je Rumunjska u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila dodatne ključne etape i ciljne vrijednosti obuhvaćene zajmom i utvrđene u vezi s provedbom plana za oporavak i otpornost. Kako bi ispunila uvjete za plaćanje, Rumunjska ostvaruje dodatne ključne etape i ciljne vrijednosti najkasnije 31. kolovoza 2026.

Članak 4.
Adresati

Ova Odluka upućena je Rumunjskoj.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik